

УДК: 37.013:17:378.09.016:373.2

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2023.32.292627](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2023.32.292627)

ВАЛЕРІЯ ГРИГОРЕНКО

ORCID: 0000-0002-4520-3712

МАРИНА ДАВИДОВА

ORCID: 0000-0002-0194-7103

НАДІЯ ШЕВЧЕНКО

ORCID: 0000-0001-6885-8466

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, м. Харків

ВПЛИВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ НА ПРАКТИКУ НАУКОВОЇ, ОСВІТНЬОЇ ТА ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

У статті репрезентовано системний розгляд академічної доброчесності як основи науково-дослідної, освітньої, творчої діяльності майбутніх вихователів ЗДО у контексті досвіду підготовки бакалаврів за спеціальністю 012 Дошкільна освіта. На основі аналізу результатів опитування серед здобувачів освіти за розробленим опитувальником «Академічна доброчесність» висвітлено погляд здобувачів і здобувачок освіти на проблеми академічної доброчесності; оприлюднено досвід навчання майбутніх вихователів ЗДО у межах освітніх компонентів, що забезпечують набуття дослідницьких та творчих компетентностей здобувацтва, висвітлено засоби формування в них навичок дотримання доброчесних підходів, зокрема під час огляду й опрацювання наукових джерел, їх вірного цитування, написання наукових текстів з опорою на джерела та створення творчих продуктів тощо.

Ключові слова: академічна доброчесність, академічний плагіат, наукова, освітня, творча діяльність, здобувачі вищої освіти, дошкільна освіта.

Постановка проблеми. У наукових й освітнянських реаліях сьогодення, насамперед у сфері педагогічної освіти, питання академічної доброчесності, зокрема запобігання академічному плагіату, стоять доволі гостро. Адже, як наголошує українська дослідниця К. Джеджера: «реалізація ідей гуманістичної педагогіки залежить значною мірою від дієвості морально-правових регуляторів, якими керуються учасники освітнього процесу. Їх значення посилюється у зв'язку з інтеграцією вітчизняної освіти у світовий освітній простір, смисловою квінтесенцією якого є цінності знання та якісної освіти» (Джеджера, 2019).

Наголосимо, що однією з найважливіших умов забезпечення якісної дошкільної освіти є підготовка сучасних висококваліфікованих і творчо спрямованих педагогів. Задля вдосконалення такої підготовки заклади вищої освіти України відпрацьовують в освітньому процесі нові підходи, вивчаючи європейську та вдосконалюючи вітчизняну практику. Перспективні напрями трансформації процесу підготовки майбутніх вихователів, за словами Г. Беленької, знаходяться насамперед у площині посилення етико-естетичної складової фахової підготовки, формування академічної доброчесності та відповідальності (Беленька, 2021).

Для поширення і підтримки ідей доброчесності в освіті на державному рівні були прописані численні законодавчі акти, зокрема: розширений глосарій відповідних термінів та понять містить стаття 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту»; затверджені рекомендації щодо виявлення та запобігання академічного плагіату в наукових роботах (<http://surl.li/dawol>) тощо.

Нова редакція Закону України «Про вищу освіту» відкрила можливості для побудови реальної автономії вищих навчальних закладів в Україні, створення ефективного механізму забезпечення академічної чесності та якості діяльності, звуження поля потенційної корупції та залучення стейкхолдерів до державно-громадського управління сферою вищої освіти (*Академічна чесність як основа ...*, 2016).

У русі реалізації доброчесного підходу в освіті у закладах вищої педагогічної освіти, як-от в ХНПУ імені Г. С. Сковороди, академічна доброчесність стала частиною загальної корпоративної культури й необхідно складовою освітньо-інформаційного супроводу здобувачок і здобувачів освіти, що закарбовано у спеціальних Кодексах академічної доброчесності ЗВО (<http://surl.li/cocbn>). Дотримання такої доброчесності як сукупності етичних принципів і визначених законом правил навчання,

викладання та наукової чи творчої діяльності забезпечує довіру до результатів навчання, як і до наукових та творчих досягнень. Наприклад, кожна кваліфікаційна робота, яку пишуть здобувачі /здобувачки освіти проходить спеціальну перевірку на відсутність не коректних запозичень в тексті. Так само, як і наукові роботи і статті викладачів і викладачок.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Серед численних публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми академічної доброчесності, ми обрали ті, які мають глобальний характер та / або безпосередньо стосуються питань впливу академічної доброчесності на практику наукової, освітньої та творчої діяльності здобувачів вищої педагогічної освіти. Так, ми враховували результати першого в історії широкомасштабного (6930 респондентів п'яти вікових груп – від 17 і молодше, до 50 і старше) дослідження взаємозв'язку між ставленням і поведінкою в школі та подальшою поведінкою дорослих, які оприлюднив Інститут етики Джозефсона (Josephson, 2009). У межах порушеної проблематики суттєво наголосити, що зазначене опитування виявило той факт, що лояльне ставлення до необхідності обманювати та фактичне списування під час отримання освіти є значними провісниками брехні та обману в широкому діапазоні життєвих ситуацій, а загальна «моральна безграмотність» і толерування недоброчесної поведінки є серйозною загрозою для суспільства, що підтверджується збільшенням кількості випадків академічної неналежної поведінки у середовищі ЗДО.

Зарубіжними дослідниками М. Редді та В. Джоунз запропонована соціальна модель плагіату разом із політичним підтекстом визначення плагіату як свідомого копіювання змісту задля проходження певного оцінювання (отримання користі), де очевидно є певна роль суспільства та культурні моделі поведінки. Вченими зафіксовано кореляцію між частотою недоброчесної поведінки й суб'єктивною нездатністю чи неможливістю здобувачів освіти виконати певне освітнє завдання. На думку авторів, подолання таких освітніх прогалин є завданням не тільки для викладачів, а й, насправді, для самих здобувачів освіти (Reddy, Jones, 2014).

Українські вчені А. Артюхова, Т. Фініков наголошують, що визначення власних моральних стандартів, їх постійне співставлення з кращими взірцями глобальної академічної культури, послідовне втілення в життя на кожному напрямі роботи закладу вищої освіти є виявом прагнення вітчизняної освітянської спільноти взяти на себе відповідальність у захисті норм права і базових академічних та етичних цінностей, забезпеченні якості та належних результатів навчання (Фініков, 2016).

Як було справедливо підкреслено вітчизняною дослідницею К. Джеджерою, академічна доброчесність – це моральний орієнтир професійної підготовки майбутніх вихователів (Джеджеро, 2019). Також Я. Василькевич, С. Рик вважають академічну доброчесність складником професійної компетентності педагога (Василькевич, Рик, 2020).

Це, в свою чергу, постійно стимулює зростання наукового і практичного інтересу до порушеної проблематики. Пошукам шляхів затвердження принципів академічної доброчесності та запобігання академічного плагіату серед викладачів та здобувачів педагогічної освіти, зокрема майбутніх вихователів ЗДО, присвячені численні публікації результатів наукових досліджень та матеріали науково-практичних конференцій (А. Колесніков, О. Коробкіна, Д. Сопова, Я. Тицька, Т. Фініков, Т. Яворська та інші). Разом з цим, проблема все ще залишається невирішеною в аспекті практичного впливу на ситуацію у вищій освіті, зокрема у галузі підготовки майбутніх вихователів ЗДО, що надає нашій розвідці **особливої актуальності**.

Зважаючи на це, **мета статті полягає** у системному розгляді академічної доброчесності як основи науково-дослідної, освітньої, творчої діяльності майбутніх вихователів ЗДО у контексті аналізу досвіду підготовки бакалаврів за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта». **Завданнями статті є:** висвітлення думки здобувачів освіти на проблеми академічної доброчесності; оприлюднення досвіду навчання майбутніх вихователів ЗДО у межах тих освітніх компонентів, які спрямовані на формування академічних знань, підготовку до науково-дослідної діяльності, як і тих, які містять творчий компонент і забезпечують розвиток креативності здобувачів і здобувачок; висвітлення засобів формування у майбутніх вихователів ЗДО навичок дотримання доброчесних підходів, зокрема під час огляду й опрацювання наукових джерел, їх вірного цитування, написання наукових текстів з опорою на джерела або створення творчих продуктів тощо.

Викладення основного матеріалу дослідження. Аналізуючи багаторічний досвід підготовки майбутніх фахівців, насамперед, здобувачів освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта», ми звернули увагу, що говорячи про академічну доброчесність викладачі часто орієнтують здобувацтво на опанування доброчесними підходами в межах освітніх компонентів, що формують академічні знання й націлюють їх на наукову діяльність (створення наукових текстів, написання рефератів тощо). Разом з цим, за нашим глибоким переконанням, у процесі здобуття освіти майбутні фахівчині і фахівці мають опанувати доброчесністю як наскрізною навичкою, підходом, який вони застосовують в особистому житті і професійній діяльності.

Вчені наголошують на провідному значенні принципу академічної доброчесності як основи організації творчої діяльності майбутніх дошкільних педагогів. Особливе значення такого підходу у

підготовці майбутніх вихователів полягає в тому, що «тільки в процесі педагогічно організованої взаємодії педагога з дитиною, групою, колективом реалізується потреба особистості в спілкуванні, взаєморозумінні, визнанні та самореалізації, що створює сприятливий ґрунт для розвитку творчих здібностей дошкільника» (Григоренко, Доля, 2022). Основою такої взаємодії, з одного боку, є творчість, оскільки завдяки володінню творчими засобами педагог може зацікавити дітей, встановити і підтримати з ними контакт. З іншого боку, вихователь має бути взірцем моральності і доброчесності для своїх вихованців. Відповідно, формування у майбутніх вихователів моральних принципів, що містять доброчесні підходи в освіті, є пріоритетом номер один в освітньому процесі ЗДО.

Якості особистості, необхідні для творчості (уява, емоційна чутливість, оригінальність, образне мислення, потреба в творчості і спілкуванні з мистецтвом), успішно розвиваються лише в процесі творчого пошуку. Як наголошується у наукових джерелах, академічна доброчесність якраз і ґрунтується на етичних принципах творчої діяльності, які не лише забезпечують довіру до результатів творчих досягнень здобувачів освіти, а й значно впливають на духовний світ самих здобувачів освіти, сприяють розвитку їхніх позитивних соціальних і особистісних якостей (Григоренко, Шуть, 2022).

Відповідно, академічна доброчесність має стати основою як наукової і освітньої, так і творчої діяльності здобувацтва під час засвоєння різнопланових освітніх компонентів. Серед таких компонентів освітньої програми бакалаврського рівня «Дошкільна освіта», наприклад: «Основи наукових досліджень», «Педагогіка дошкільна», «Сучасні технології музично-естетичного розвитку дошкільників», «Педагогічне керівництво образотворчою діяльністю у ЗДО», «Методика викладання образотворчого мистецтва в ЗДО та центрах розвитку дитини», «Основи образотворчої грамоти», «Сюжетно-тематична композиція у сучасному живописі», «Театральна діяльність у ЗДО» тощо.

Застосовуючи принцип наскрізності формування доброчесного підходу в освіті, ми інтегрували у зазначені освітні компоненти знання та практичні вправи для формування у здобувачів і здобувачок доброчесних підходів в освіті. Основою для такої діяльності є опитування здобувацтва, яке ми систематично проводимо у межах ОК «Основи наукових досліджень», обговорюючи результати на засіданнях кафедр, свідомо плануючи заходи з подолання наявних проблем і інтегруючи їх у різні освітні компоненти, у тому числі творчого спрямування. Так, посилюючи увагу викладацтва до питань впливу академічної доброчесності на практику наукової, освітньої та творчої діяльності здобувачів спеціальності 012 «Дошкільна освіта», ми два роки поспіль з'ясовуємо ступінь поінформованості майбутніх вихователів ЗДО щодо суті і видів академічної доброчесності в освітньому процесі й виявляємо особисте ставлення до необхідності дотримання етичних принципів задля успішного здобуття професійних компетентностей педагога-вихователя.

Нами здійснено опитування серед здобувачів освіти бакалаврського рівня (освітня програма 012 «Дошкільна освіта»), за розробленим з орієнтацією на чинні законодавчі норми й апробованим у попередніх дослідженнях (Григоренко, Шуть, 2022; Григоренко, Доля, 2023) та вдосконаленим опитувальником «Академічна доброчесність». Дослідження проводилося у 2021-2022 н.р. серед 23 респондентів, у 2022-2023 н.р. в опитуванні взяли участь 57 здобувачок і здобувачів освіти другого року навчання.

Отримані результати насамперед свідчать, що кількість респондентів, певним чином налаштованих щодо окремих позицій у колі питань академічної доброчесності, залишилася стабільною, одночасно спостерігається певна позитивна динаміка щодо опанування здобувацтвом раніше маловідомих аспектів порушеної проблематики. Так, у 2021-2022 н.р., як і у наступному році, більшість опитаних (відповідно 87 % і 87,7 %) добре розуміють, що проявом недоброчесності є академічний плагіат. Разом з цим, лише 56,5 % опитаних минулого і вже 80,7 % – цього року відносять до таких проявів також й купівлю і продаж готових робіт. А кількість респондентів, здатних вірно ідентифікувати як прояви недоброчесності отримання оцінки за хабар і списування, збільшилася за рік з 52,2 % до 82,5 % та з 47,8 % до 82,5 % відповідно.

Варто уточнити, що, разом з цим, здобувачки і здобувачі не достатньо розуміють, що доброчесність є необхідною й важливою складовою реального досвіду освіти й базується на згоді усіх учасників освітнього процесу щодо дотримання загальних правил і виконання своїх обов'язків.

Цікаво, що більш висока обізнаність здобувачок і здобувачів освіти з питаннями академічної доброчесності не гарантує відповідного зростання кількості осіб, які впроваджують зазначені знання у своїй науковій, освітній, творчій діяльності. Так, відповідаючи на питання «Чи доводилося вам особисто протягом навчання списувати, користуватися шпаргалками чи вдаватися до підказок?», більшість опитаних зазначили, що подібні ситуації рідко траплялися з ними (60,9 % опитаних у 2021-2022 н.р. і 59,9 % опитаних у 2022-2023 н.р.); відповідно – 21,7 % й 15,8 % жодного разу не вдавалися до таких заходів у процесі здобуття освіти. Між отриманими даними немає суттєвої статистичної різниці, хоча очевидно, що за рік кількість респондентів, які взагалі не користуються недоброчесними засобами навчання навіть зменшилася, як і кількість тих, хто потрапляв у такі ситуації зрідка. До речі, слід наголосити, що остання категорія осіб становить дещо більше половини опитаних. І це є приводом для

позитивного висновку про загальну оцінку настроїв у здобувацькому середовищі, адже вони розуміють недоброчесний характер списування й намагаються уникати його, хоча їх позиція у цьому питанні ще не стала принциповою. Разом з цим, деякі опитані продемонстрували недостатньо глибоке розуміння того, як такі прояви недоброчесності заважають їм набувати професійні компетентності.

Важливо роз'яснювати здобувачам і здобувачкам, що доброчесність у загальному сенсі тлумачать як бажання чинити щось на користь інших людей, задля суспільства, коли людина керується не міркуваннями про власну вигоду, а підпорядковується принципам людяності, справедливості, порядності, гуманності. Це поняття безперечно належить до кола морально-етичних, адже доброчесна поведінка людини завжди побудована відповідно до норм моралі. Така моральна парадигма робить доброчесну наукову, освітню, творчу діяльність основою успішного опанування компетентностями й базовою умовою побудови довіри між усіма учасниками і учасницями освітнього процесу.

У ході опитування нам було цікаво також дізнатися, чи розуміють здобувачі і здобувачки суть і прояви плагіату й академічного плагіату. Аналізуючи досвід підготовки бакалаврів за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» у ХНПУ імені Г. С. Сковороди, відзначимо, що часто уявлення здобувачів освіти про те, що є, а що не є плагіатом, особливо щодо творчої діяльності, доволі розмиті. Тому серед них панує думка, що уникнути плагіату під час навчання неможливо. Це пов'язано з тим, що не лише у суспільній свідомості, а й у науці, як слушно зазначає вітчизняний вчений І. Кудінов, цілісного, ґрунтового та загальноновизнаного визначення плагіату не існує. Сам вчений визначає плагіат як «привласнення авторства на чужий твір науки, літератури, мистецтва або на чуже відкриття, винахід чи раціоналізаторську пропозицію, а також використання у своїх працях чужого твору без посилання на автора» (Кудінов, 2019). Разом з цим, в українському нормативно-правовому полі існують чітко окреслені межі плагіату, на які й можна орієнтувати здобувачів і здобувачок, особливо, коли мова йде про академічний плагіат.

Плагіат має різні прояви, у тому числі й академічний плагіат. Тішить, що більшість опитаних здобувачів і здобувачок освіти (77,3 % й 73,7 % за роками відповідно) це розуміють, погоджуючись, що плагіатом є ситуація, коли результати чужих досліджень плагіатор присвоює собі (академічний плагіат). При цьому менш значною є кількість респондентів і респонденток, які відзначили інші, окреслені у державних рекомендаціях (<http://surl.li/dawol>), прояви плагіату. Відзначимо, що особливо часто здобувацтво забуває про необхідність уникати плагіату саме відносно продуктів творчості. В умовах навчання часто трапляються ситуації, коли за браком часу здобувачі освіти на етапі постановки творчого завдання чи формування задуму вдаються до запозичення окремих ідей чи плагіату чужого задуму у цілому (Григоренко, Шуть, 2022).

Маловідомою здобувацтву виявилася інформація, зазначена у статті 10 Закону «Про авторське право та суміжні права», де вказується, що під поняття плагіату не може підпадати самовільне оприлюднення деяких об'єктів, на які не поширюється авторське право, як-от творів народної творчості (фольклору) (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>). Очевидно, що здобувачі потребують поглиблення своїх знань у цьому питанні, оскільки розмитість уявлень про плагіат призводить до недоброчесних дій, як-от: здобувачі не розрізняють музичних творів, авторів яких вони мають згадувати, виконуючи чи наводячи їх тексти у рефератах. Це, зокрема, відбувається й тому, що здобувачі і здобувачки не бачать згадування авторства у творах народної творчості (фольклору) і вважають це загальною тенденцією. Також вони можуть відтворити чужий художньо-творчий замисел, роблячи свій продукт, або запозичати іноді доволі відомі картини з мережі, пояснюючи, що «воно ж не чие, просто в інтернеті висіло». Тож викладачі мають пояснити здобувацтву як вірно вказувати автора, цитувати твори й на яких ресурсах можна знайти безкоштовні й дійсно придатні для широкого користування (наприклад створення презентацій) продукти.

Суттєво наголосити, що серед видів порушень академічної доброчесності чи не найпоширенішим є академічний плагіат, що згідно частини 4 статті 42 Закону України «Про освіту» визначається як «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства» (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf>).

Часто здобувачі і здобувачки це поняття плутають із самоплагіатом (часткове або повне оприлюднення власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів) чи фальсифікацією (змінюючи чи трансформуючи здобутих даних під час освітнього процесу чи наукових досліджень), що також є проявами недоброчесності.

Одним з найбільш розповсюджених питань здобувачів освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта», яке хвилює їх під час виконання практичних завдань, пов'язаних з написанням текстів або створення зразків творчої діяльності, – якими бувають види академічного плагіату? Закон України «Про освіту» у частині 7 статті 42 містить чітке роз'яснення щодо цього питання. Так, видами такого плагіату є: буквально запозичення текстових фрагментів належного цитування і покликання на джерело;

наведення фактів, ідей або іншої інформації без покликання на джерело; подання як власних робіт, виконаних на замовлення іншими особами. А, крім цього, ще перефразування текстів із джерела у вигляді, близькому до оригіналу, як і розміщення у своїй роботі чужих узагальнень, інтерпретацій або умовиводів без покликань. До речі, слід роз'яснювати здобувачам, що академічним плагіатом є подання як власних робіт, у тому числі статей, тез, звітів, контрольних, курсових, кваліфікаційних робіт, есе, рефератів, виконаних на замовлення іншими особами, навіть тоді, коли справжні автори надали згоду на використання своїх робіт.

Аналіз результатів опитування та спілкування з майбутніми виховательками і вихователями ЗДО показує, що важливо поширювати серед здобувачів і здобувачок інформацію про те, що академічний плагіат не є помилками цитування, яких інколи припускаються дослідники, зокрема й здобувачки / здобувачі освіти. Як показує аналіз робіт здобувацтва, найчастішими помилками цитування: відсутність лапок при дослівному цитуванні; плутанина у нумерації покликань; помилки в оформленні покликання.

Фінальне питання анкети стосувалося ставлення майбутніх вихователів до впливу недоброчесних дій під час отримання професійної освіти на успішність освоєння професії вихователя ЗДО. Абсолютна більшість респондентів (65,2 % опитаних у 2021-2022 н.р. й 68,4 % - у 2022-2023 н.р.) зазначили, що такі дії дійсно суттєво заважають професійному становленню. Це означає, що опитані нами майбутні фахівчині і фахівці з дошкільної освіти у більшості розуміють значення доброчесного ставлення до навчання як умову успішного опанування професійними компетентностями й подальшої побудови власної кар'єри. Разом з цим, якісний аналіз відповідей демонструє безсистемність й поверховість знань щодо принципів дотримання академічної доброчесності, насамперед, запобігання академічного плагіату, та нестійкий характер переконань майбутніх фахівців щодо виключення певних видів недоброчесної діяльності зі своєї поведінки.

Висновок. Підсумовуючи, зазначимо, що на основі здобутих нами результатів дослідження було зроблено висновок, що знання щодо питань академічної доброчесності, а головне стратегії її дотримання, сформовані у здобувачів і здобувачок освіти на попередніх щаблях, є недостатніми й потребують упорядкування і збагачення у процесі професійної підготовки у ЗВО.

На цій основі вдосконалено й посилено освітній контент, що стосується питань академічної доброчесності, запобігання академічному плагіату у межах освітніх компонентів «Основи наукових досліджень», «Сучасні технології музично-естетичного розвитку дошкільників», «Педагогічне керівництво образотворчою діяльністю у ЗДО», «Методика викладання образотворчого мистецтва в ЗДО та центрах розвитку дитини», «Основи образотворчої грамоти», «Сюжетно-тематична композиція у сучасному живописі», «Театральна діяльність у ЗДО», а також запланована і реалізується широка роз'яснювальна робота щодо забезпечення клімату академічної доброчесності у ЗВО, дотримання здобувачами освіти принципів академічної доброчесності з метою посилення рівня їх свідомої включеності у процес отримання надійного результату освітньої діяльності, що полягає у засвоєнні професійних компетентностей майбутнього вихователя ЗДО.

Проведене дослідження не вичерпує порушеної проблеми, подальші її розвідки можуть здійснюватися у напрямі обґрунтування наскрізного підходу до розробки заходів з поширення ідей академічної доброчесності в освітньому процесі ЗДО, а також перевірки їх результативності.

Список використаних джерел

- Беленька, Г. (2021). Підготовка вихователів дітей дошкільного віку: вектор євроінтеграції. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*, 35 (1), 30-35. Взято з <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2021.354>
- Василькевич, Я. З., Рик, С. М. (2020). Академічна доброчесність як складник професійної компетентності педагога. В кн. В. М. Чайка (Ред.), *Професійна компетентність учителя Нової української школи: формування, розвиток та удосконалення*: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (с. 9-11). Тернопіль: ТНПУ.
- Григоренко, В., Шуть, Т. (2022). Організація творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах хорового класу на засадах академічної доброчесності. *Педагогічні науки*, 98, 34-41.
- Григоренко, В. Л., Доля, Ю. В. (2022). Академічна доброчесність – орієнтир підготовки майбутніх вихователів ЗДО в умовах впровадження компетентнісного підходу в освіті. В кн. *Академічна доброчесність: виклики сучасності*: збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (с. 48-51). Варшава.
- Григоренко, В. Л., Доля, Ю. В. (2022). Підготовка майбутніх вихователів до організації поліфункціональної музично-педагогічної взаємодії у ЗДО на засадах освітньої інноватики. *Перспективи та інновації науки*, 2 (7). Взято з [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2\(7\)-264-277](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2(7)-264-277)
- Джеджеря, К. (2019). Академічна доброчесність як моральний орієнтир професійної підготовки майбутніх вихователів. *Інноватика у вихованні*, 10, 157-164. Взято з http://nbuv.gov.ua/UJRN/inuv_2019_10_21
- Кодекс академічної доброчесності ХНПУ імені Г. С. Сковороди (нова редакція)*. (2022). Взято з <http://surl.li/cocbn>

- Кудінов, І. *Основи наукового цитування*. Взято з <https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Kudinov-I.O.-Osnovi-naukovogo-czituvannya.pdf>
- Поняття академічної доброчесності*. Взято з <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf>
- Про Освіту*: Закон України № 2145-VIII від .02.07.2023. Взято з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Про авторське право та суміжні права*: Закон України. Взято з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
- Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо)*: рекомендації МОН України. Взято з <http://surl.li/dawol>
- Фініков, Т. В., Артюхов, А. Є. (Ред.). (2016). *Академічна чесність як основа сталого розвитку університету*. Київ: Таксон.
- Фініков, Т. (2016). Академічна доброчесність: глобальний контекст та національна потреба. В кн. Фініков, Т. В., Артюхов, А. Є. (Ред.), *Академічна чесність як основа сталого розвитку університету* (с. 9-37). Київ: Таксон.
- Josephson, M. (2009). *Ethics Releases Study On High School Character And Adult Conduct*. Retrieved from <https://josephsoninstitute.org/surveys/>
- Reddy, M., & Jones, V. *Towards a Social Model of Plagiarism*. Retrieved from https://marketing-porg-statamic-assets-us-west-2.s3-us-west-2.amazonaws.com/main/Reddy_paper.pdf

References

- Bielienska, H. (2021). Pidhotovka vykhovateliv ditei doshkilnoho viku: vektor yevrointehratsii [Training of educators of preschool children: a vector of European integration]. *Pedahohichna osvita: Teoriia i praktyka. Psykholohiia. Pedahohika [Pedagogical education: Theory and practice. Psychology. Pedagogy]*, 35 (1), 30-35. Retrieved from <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2021.354> [in Ukrainian].
- Dzhedzhera, K. (2019). Akademichna dobrochesnist yak moralnyi oriientyr profesiinoi pidhotovky maibutnikh vykhovateliv [Academic integrity as a moral guideline for the professional training of future educators]. *Innovatyka u vykhovanni [Innovation in education]*, 10, 157-164. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/inuv_2019_10_21 [in Ukrainian].
- Finikov, T. V., & Artiukhov, A. Ye. (Eds.). (2016). *Akademichna chesnist yak osnova staloho rozvytku universytetu [Academic honesty as the basis of sustainable development of the university]*. Kyiv: Takson [in Ukrainian].
- Finikov, T. (2016). Akademichna dobrochesnist: hlobalnyi kontekst ta natsionalna potreba [Academic Integrity: Global Context and National Need]. In T. V. Finikov, & A. Ye. Artiukhov (Eds.), *Akademichna chesnist yak osnova staloho rozvytku universytetu [Academic honesty as the basis of sustainable development of the university]* (pp. 9-37). Kyiv: Takson [in Ukrainian].
- Hryhorenko, V., & Shut, T. (2022). Orhanizatsiia tvorchoi diialnosti zdobuvachiv vyshchoi osvity v umovakh khorovoho klasu na zasadakh akademichnoi dobrochesnosti [Organization of creative activity of students of higher education in the conditions of the choir class on the basis of academic integrity]. *Pedahohichni nauky [Pedagogical sciences]*, 98, 34-41 [in Ukrainian].
- Hryhorenko, V. L., & Dolia, Yu. V. (2022). Akademichna dobrochesnist – oriientyr pidhotovky maibutnikh vykhovateliv ZDO v umovakh vprovadzhennia kompetentnisnoho pidkhodu v osviti [Academic integrity is a guideline for the training of future teachers of special education in the context of the implementation of the competence approach in education]. In *Akademichna dobrochesnist: vyklyky suchasnosti [Academic integrity: contemporary challenges]: zbirnyk naukovykh ese uchasnykiv dystantsiinoho etapu naukovo stazhuvannia dlia osvitan* (pp. 48-51). Varshava [in Ukrainian].
- Hryhorenko, V. L., & Dolia, Yu. V. (2022). Pidhotovka maibutnikh vykhovateliv do orhanizatsii polifunktsionalnoi muzychno-pedahohichnoi vzaiemodii u ZDO na zasadakh osvitnoi innovatyky [Preparation of future educators for the organization of multifunctional musical-pedagogical interaction in primary education on the basis of educational innovation]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky [Perspectives and innovations of science]*, 2 (7). Retrieved from [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2\(7\)-264-277](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2(7)-264-277) [in Ukrainian].
- Josephson, M. (2009). *Ethics Releases Study On High School Character And Adult Conduct*. Retrieved from <https://josephsoninstitute.org/surveys/>
- Kodeks akademichnoi dobrochesnosti KhNPU imeni H. S. Skovorody (nova redaktsiia) [Code of Academic Integrity of H.S. Skovoroda KhnPU (new edition)]*. (2022). Retrieved from <http://surl.li/cocbn> [in Ukrainian].

- Kudinov, I. *Osnovy naukovooho tsytuvannia [Basics of scientific citation]*. Retrieved from <https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Kudinov-I.O.-Osnovi-naukovogo-czytuvannya.pdf> [in Ukrainian].
- Poniattia akademichnoi dobrochesnosti [The concept of academic integrity]*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf> [in Ukrainian].
- Pro Osvitu [About Education]*: Zakon Ukrainy № 2145-VIII vid .02.07.2023. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].
- Pro avtorske pravo ta sumizhni prava [About copyright and related rights]*: Zakon Ukrainy. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text> [in Ukrainian].
- Reddy, M., & Jones, V. *Towards a Social Model of Plagiarism*. Retrieved from https://marketing-porg-statamic-assets-us-west-2.s3-us-west-2.amazonaws.com/main/Reddy_paper.pdf
- Rekomendatsii shchodo zapobihannia akademichnomu plahiatu ta yoho vyivlennia v naukovykh robotakh (avtoreferatak, dysertatsiiakh, monohrafiakh, naukovykh dopovidiakh, stattiakh toshcho) [Recommendations on preventing academic plagiarism and its detection in scientific works (abstracts, dissertations, monographs, scientific reports, articles, etc.)]*: rekomendatsii MON Ukrainy. Retrieved from <http://surl.li/dawol> [in Ukrainian].

HRYHORENKO V., DAVYDOVA M., SHEVCHENKO N.

H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Kharkiv, Ukraine

THE INFLUENCE OF ACADEMIC INTEGRITY ON THE PRACTICE OF SCIENTIFIC, EDUCATIONAL AND CREATIVE ACTIVITIES OF PRESCHOOL EDUCATION SPECIALISTS

The article presents a systematic examination of academic integrity as the basis of scientific research, educational, and creative activities of future preschool teachers of preschool educational institutions (PEI) in the context of the experience of preparing bachelors in the specialty 012 Preschool Education. Based on the analysis of the results of the survey among bachelor's degree seekers (educational program 012 Preschool Education), according to the developed questionnaire "Academic integrity", the students' view on the problems of academic integrity has been highlighted; the experience of training future teachers of PEI within the framework of educational components that ensure the acquisition of research and creative competences has been released to the public, the means of forming students' skills of sticking to the integrity approach, in particular during the work with scientific sources, their accurate citation, writing scientific texts based on the sources and producing creative products have been described.

On this basis, the educational content related to issues of academic integrity, prevention of academic plagiarism within the framework of the educational components "Basics of scientific research", "Modern technologies of musical and aesthetic development of preschoolers", "Pedagogical guidance of visual art activities in PEI", "Methodology of teaching visual art in PEI and child development centers", "Fundamentals of visual art literacy", "Plot and thematic composition in modern painting", "Theatrical activity in PEI" has been improved and strengthened. Also, extensive outreach work on ensuring a climate of academic integrity in PEI, students' compliance with the principles of academic integrity in order to increase the level of their conscious involvement in the process of obtaining a reliable result of the educational activity, which consists in mastering the professional competencies of a future teacher PEI, has been planned and is being implemented.

Key words: *academic integrity, academic plagiarism, scientific, educational, creative activity of higher education students, preschool education.*

Стаття надійшла до редакції 24.08.2023 р.